

Przemoc rówieśnicza w szkole – jak rozwiązać problem?

Pierwszoklasiści, przekraczając próg szkoły, zazwyczaj robią to z radością. Jednak czasami spotykają się w niej z taką rzeczywistością, która zmienia pozytywne nastawienie do niej. Zdarza się, że my, dorośli, nie zauważamy tego. Pozornie wszystko jest dobrze: dziecko osiąga dobre wyniki w nauce, a nauczyciele mówią, że nie sprawia problemów wychowawczych. Jednocześnie dziecko nie chce mówić o tym, co dzieje się w szkole, a kiedy wreszcie zaczyna opowiadać, rodzice czują, że jest nieszczęśliwe w towarzystwie swoich kolegów. Przyczyną tego mogą być konflikty, których dziecko samo nie potrafi rozwiązać. Bywa, że niepokojąca zmiana zachowania wynika z tego, że dziecko znalazło się w sytuacji, w której stało się ofiarą przemocy.

Według informacji opublikowanej na stronie internetowej Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje):

- sześćcioro na dziesięcioro dzieci doświadcza przemocy rówieśniczej,
- czworo na dziesięcioro dzieci sądzi, że nie znajdzie wsparcia w przypadku przemocy rówieśniczej w szkole,
- pięcioro na dziesięcioro nauczycieli nie zawsze interweniuje, gdy podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone

Przyjazna szkoła?

Wiele szkół w ostatnich latach podejmuje kroki, których celem jest zwiększenie bezpieczeństwa dzieci oraz stworzenie w nich przyjaznego środowiska wychowawczego. Adresatami działań są uczniowie, rodzice i nauczyciele. Szczególną uwagę zwraca się na zwiększenie skuteczności działań wychowawczych oraz profilaktycznych. W szkołach obowiązują procedury i zasady postępowania w przypadkach agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy. Zaskakiwać więc mogą powyższe dane.

Warto pamiętać, że to my, rodzice, jesteśmy odpowiedzialni za stworzenie dzieciom bezpiecznych warunków rozwoju i musimy podejmować działania, które uchronią je od konsekwencji bycia ofiarą przemocy.

Zwróć uwagę na to, gdy Twoje dziecko:

- Traci radość z chodzenia do szkoły – niechętnie rano wstaje, ociąga się z wychodzeniem z domu, płacze, gdy zbliża się godzina pójścia do szkoły,
- Nie chce opowiadać o tym, co wydarzyło się w szkole,
- Skarży się na różne dolegliwości psychosomatyczne (takie jak np. bóle brzucha, bóle głowy, biegunki, zdarzają się wymioty, zaczyna moczyć się w nocy), a badania lekarskie nie wskazują na żadne nieprawidłowości,
- Pyta o znaczenie słów, które w odczuciu dorosłych są obraźliwe,
- Prosi o coraz większe kwoty pieniędzy, ale nie chce powiedzieć, na co ich potrzebuje,
- Przychodzi do domu ze zniszczonymi rzeczami, potarganymi ubraniami,
- Wraca ze szkoły z zadrapaniami, siniakami, śladami po ugryzieniu,
- Skarży się, że koledzy robią mu, bez jego zgody, zdjęcia lub filmy i straszą ich rozpowszechnieniem (poprzez MMS, portale społecznościowe lub np. Snapchat),
- Dostaje obraźliwe wiadomości, znajduje w sieci swoje przerobione zdjęcia.

Konieczne należy się przyjrzeć szkolnej sytuacji. Może okazać się, że doświadcza przemocy ze strony rówieśników. Przemoc kojarzy się z wykorzystaniem siły.

Często jest mylona z agresją. Nie każda sytuacja, w której użyto siły jest równoznaczna z przemocą.

Agresja to zamierzone działanie skierowane do osoby o podobnych możliwościach. Jej celem jest wyrządzenie krzywdy. Najczęściej jest zachowaniem jednorazowym, incydentalnym.

Przemoc charakteryzuje:

- Brak równowagi sił między sprawcą a ofiarą,
- Długofalowy charakter,
- Następowanie po sobie okresów zachowań agresywnych i spokojnych,
- Stabilność ról – w relacji ofiarą zawsze jest ta sama osoba, nie ma zamiany roli ze sprawcą. Sytuacji często towarzyszą świadkowie.

Tym, co wyzwała przemoc, są negatywne normy i mechanizmy ujawniające się w danej grupie. Wpływ wywierany przez kolegów z klasy jest zdecydowanie silniejszy niż cechy dziecka, ale psychologowie zajmujący się badaniem zjawiska przemocy wyróżnili czynniki ryzyka, które mogą wskazywać, kto stanie się ofiarą przemocy:

- Brak pewności siebie, nieśmiałość,
- Wysoki poziom lęku,
- Problemy z nawiązywaniem kontaktów z rówieśnikami, czego konsekwencją jest brak wsparcia rówieśniczego,
- Brak ścisłej współpracy rodziców ze szkołą, co powoduje, że prawdopodobieństwo interwencji z ich strony jest mniejsze,
- W przypadku chłopców mniejsza (w porównaniu z rówieśnikami) sprawność fizyczna.

Konsekwencją przemocy jest:

- Poczucie osamotnienia,
- Negatywny obraz siebie,
- Zaniżona samoocena,
- Trudności w nawiązywaniu kontaktów z innymi dziećmi, skłonność do izolacji,
- Myśli samobójcze.

Gdy rodzice podejrzewają, że dziecko jest ofiarą przemocy, powinni:

- Umożliwić dziecku opowiedzenie o tym, czego doświadcza i co przeżywa. Ważne jest, aby nie oceniać reakcji dziecka. Często ofiary są postrzegane

jako zaczepiające i prowokujące innych, a ich rodzice są informowani o niewłaściwym zachowaniu dzieci. W rzeczywistości dzieci nieumiejętnie odreagowują trudne dla nich emocje.

- Okazać zrozumienie dla uczuć i zachowań, zapewnić, że podejmą działania, aby chronić je.
- Poinformować szkołę (wychowawcę, pedagoga, psychologa szkolnego), która zobowiązana jest do podjęcia działań zgodnych z obowiązującymi procedurami, zastanowić się, czy nie zgłosić na policję zaistniałej sytuacji.
- Rozważyć udzielenie dziecku specjalistycznej pomocy, która pozwoli na odreagowanie emocji, zrozumienie zachowań: własnych i innych oraz nauczy asertywności.

Przemoc i powrót do grupy to procesy, więc na efekty należy poczekać. Rodzice często stresują się tym, że sytuacja ofiary nie zmienia się natychmiast. Należy pamiętać, że wymaga to pracy z całym zespołem klasowym, spójnych oddziaływań ze strony wszystkich nauczycieli, współpracy rodziców ze szkołą. Jeśli jednak czas płynie, a nic się nie zmienia, uważam, że rozwiązaniem może być zmiana szkoły. Tę decyzję warto podjąć dla dobra dziecka, ale niech będzie ona ostatecznością, a nie pierwszym krokiem.

[Przemoc rówieśnicza w szkole – jak rozwiązać problem? - Puchatek](#)